

**แนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
ตามหลักสัปบุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี**
**GUIDELINES FOR ADMINISTRATION OF PARIYATIDHAMMA SCHOOL IN PALI
DEPARTMENT BY INTEGRATING THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGY
ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF SAPPURISADHAMMA VII IN BANG BUA
THONG DISTRICT SCHOOLS NONTHABURI PROVINCE**

¹พระมหาภูริณัฐ ภูรินฐ (อัมสิงห์) PhramahaPoorinut Bhurinuttho (Aumsing)

²สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย Suddhipong Srivichai ³ประวิทย์ ชัยสุข Prawit Chaisuk

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: phramahapoorinut@outlook.co.th

Article Received: March 02, 2025. Revised: March 28, 2025. Accepted: March 29, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี 2) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักสัปบุริสธรรม 7 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักสัปบุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากร ได้แก่ เจ้าสำนักเรียน พระอาจารย์ผู้สอน และพระภิกษุผู้เรียน สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 96 รูป การวิเคราะห์ทางสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 รูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และรายด้านน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) วิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสัปบุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ สำนักเรียนมีกระบวนการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล ทำให้เกิดความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้การบริหารด้านนี้มีความโปร่งใส ยุติธรรม และมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมีการให้กำลังใจ ความเอาใจใส่ และความรักแก่ผู้เรียนการจัดทำแผนการสอนและตารางสอนล่วงหน้าจะช่วยให้สำนักเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ สร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนและนักเรียน และส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความเข้าใจในธรรมะอย่างลึกซึ้งและนำไปปฏิบัติได้จริง 3) แนวทางการบริหารสำนักเรียนตามหลักสัปบุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย (1) การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐาน

การศึกษา พัฒนาหลักสูตรบาลีที่เน้นทั้งความรู้ด้านบาลีไวยากรณ์ การแปล และอรรถกถา มีเป้าหมายการศึกษาของพระพุทธศาสนา กำหนดเป้าหมายชัดเจน ตั้งเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถสอบผ่านบาลีสถานมหลวงในระดับต่างๆ (2) การสอนที่ปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ผู้สอนต้องรู้จักความสามารถของนักเรียน (3) การจัดทำแผนภาพ หรือตารางสรุปกฎไวยากรณ์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น การใช้คู่มือคำศัพท์บาลีและแบบฝึกหัดทบทวน การใช้เทคโนโลยีเสริมการเรียนการสอน จัดหาสื่อดิจิทัลและออนไลน์ (4) ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน (5) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย และการทดสอบทักษะการแปลบาลี พร้อมติดตามผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหาร, สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี, เทคโนโลยีดิจิทัล, หลักสัปปุริสธรรม 7

Abstract

This research article aimed to 1) study the conditions of administration of Phra Pariyattidhamma schools in Pali section, 2) study the administrative method of Phra Pariyattidhamma schools in Pali section based on the seven principles of Sappurisdhamma, and 3) propose administrative guidelines for Phra Pariyattidhamma schools in Pali section based on the seven principles of Sappurisdhamma in Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province. This research employed a mixed-methods approach, with a primary focus on quantitative research. Data were collected through questionnaires from 96 participants, including school directors, teaching monks, and student monks from Phra Pariyattidhamma schools in Pali section in Bang Bua Thong District, Nonthaburi. Statistical analysis included percentage, frequency, mean, and standard deviation. Qualitative research included interviewing with 7 key informants. Data were analyzed using content analysis.

The research results found that: 1) the administration of the Phra Pariyattidhamma schools in Pali section in Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province, overall, the five areas were at a high level, ranked from the lowest to the highest, these aspects included assessment and evaluation, teaching and learning, curriculum management, and instructional activities while the lowest aspect was the instructional materials, respectively. 2) The administrative method of Phra Pariyattidhamma schools in Pali section in Bang Bua Thong District, Nonthaburi Province, based on the seven principles of the Sappurisdhamma, included using various assessment tools and methods, the participation of all personnel in setting the criteria for measurement and evaluation created transparency and confidence in the teaching and learning process, which would help this administration be transparent, fair, and focused on developing the potential of the learners, providing encouragement, care, and love for students, and preparing lesson plans and schedules in advance would help the school operated systematically, built confidence among teachers and students, and promoted teaching efficiency. It also encouraged students and teachers to gain a deeper understanding of the Dhamma and put it into practice. 3) The school administrative guidelines according to

the seven principles of Sappurisdhamma of Bang Bua Thong District Schools, Nonthaburi Province consisted of (1) Creating a curriculum that was in line with educational standards, developing a Pali curriculum that emphasized knowledge of Pali grammar, translation, and commentary, having educational goals of Buddhism, setting clear goals, and setting goals for learners to pass the Pali Sanam Luang exams at various levels. (2) Teaching that was adapted to each student, teachers must know their students' abilities. (3) Creating diagrams or tables summarizing grammar rules to help learners understand more easily, using Pali vocabulary guidebook and review exercises, using technology to enhance teaching and learning, providing digital and online media. (4) Promoting good relationships between teachers and students. (5) Using a variety of assessments and testing on Pali translation skills, along with continuous monitoring of learning results.

Keywords: Administration, Phrapariyattidhamma schools in Pali section, Digital Technology, The Seven Principles of Sappurisdhamma

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคสมัยปัจจุบัน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่เกิดความผันผวนอย่างรวดเร็วและรุนแรง โดยมีเทคโนโลยีเป็นตัวกลางชีวิตความเป็นอยู่ของคนกับดิจิทัลประเทศไทยในปัจจุบันก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ที่นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออินเทอร์เน็ตเข้ามาแก้ปัญหาและช่วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทุกภาคส่วน ส่งผลโดยตรงกับวิถีชีวิตกับคนในสังคมยุคสมัยใหม่ที่จะต้องปรับตัวไปพร้อมกับเทคโนโลยี การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาภาคคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข และในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคม ทุกประเทศจึงให้ความสำคัญ และทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาคและของโลก ให้ควบคู่กับการรักษาอัตลักษณ์ของประเทศไว้ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเป็นการศึกษาดั้งเดิมที่คณะสงฆ์ดำเนินการมาเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน มีระบบและระเบียบการอันเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่รัดกุมเป็นการศึกษาที่อยู่ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ มีผลของการศึกษาเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไปมีเกียรติประวัติและเกียรติภูมิที่ผู้ศึกษาได้รับอย่างสูงส่ง และถือเป็นการศึกษาของคณะสงฆ์โดยเฉพาะ มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบุคลากรของพระศาสนาเพื่อรับใช้พระศาสนา นอกจากนี้ การศึกษาพระปริยัติ-ธรรมแผนกบาลียังเป็นหัวใจของการศึกษาของคณะสงฆ์ที่มีผลต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา เพราะคัมภีร์สำคัญ เช่น พระไตรปิฎกของฝ่ายเถรวาทจารึกไว้ด้วย

ภาษาบาลี และการรักษาต้นฉบับเดิมซึ่งเป็นภาษาบาลีเพื่อป้องกันพระพุทธรูปให้มีให้คลาดเคลื่อนที่รู้กันว่า พระสังฆธรรมปฏิรูป ฉะนั้น การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะรักษาศาสนาธรรมไว้ได้อย่างสมบูรณ์ (พระธรรมปัญญาภรณ์, 2549)

นอกจากนี้ การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลียังเป็นการเพิ่มวิทยฐานะให้กับพระภิกษุสามเณร ให้เป็นผู้มีเกียรติมีฐานะที่สูงขึ้น เป็นผู้มีความรู้ในสังคม ได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระมหากษัตริย์ ซึ่งถือว่าเป็นเกียรติอย่างสูง โดยผู้ที่สามารถสอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุญาติถวายให้สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก เสด็จประกอบพิธีทรงตั้งเปรียญธรรม 3 ประโยค ประทานพัดเปรียญและประกาศนียบัตร ตามเวลาและสถานที่อันสมควร พระภิกษุสามเณรที่สอบเปรียญธรรม 3 ประโยค เมื่อได้รับพระราชทานทรงตั้งเปรียญธรรมแล้ว จะได้รับพระบรมราชานุญาติให้ใช้คำว่า “พระมหา” นำหน้าชื่อเดิมได้ ส่วนสามเณรจะใช้คำว่า ป. (เปรียญ) ตามหลังชื่อตัวและนามสกุลได้ นับว่าเป็นเกียรติและน่าชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูลไม่น้อย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541)

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การบริหารนักเรียนในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเอานวัตกรรมการบริหารงานวิชาการสมัยใหม่บูรณาการเพื่อจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเป็นสื่อพัฒนาทักษะให้ภิกษุสามเณรนั้นได้เข้าใจบทเรียนพระปริยัติธรรม ได้เรียนเรียนรู้เข้าถึงมากที่สุดและเกิดทักษะใหม่ เกิดองค์ความรู้ใหม่ต่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากมีการนำมาบูรณาการตามหลักสัปปริสธรรม 7 อันเป็นหลักธรรมที่มีความเหมาะสม ประกอบด้วย (1) อัมมัญญาตา การแสดงออกถึงความต้องการขององค์กร วิสัยทัศน์ ค่านิยมองค์กรแต่บุคคลากร ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้ฟัง มีการแก้ปัญหาและควรคิดอย่างสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดีตามความเป็นจริง และชัดเจนสามารถเข้าใจได้ง่าย (2) อัตถัญญาตา การกำหนดรายงานความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายสื่อสารอย่างชัดเจนกับผู้บังคับบัญชา (3) อุตตัญญาตา การพูดให้ถูกต้องตามกาลเทศะ มีความเสมอต้นเสมอปลาย (4) มัตตัญญาตา การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น มีบทบาทสำคัญในการทำให้ของบุคคลากรของสถานศึกษา มีความเชื่อมั่นในองค์กร (5) กาลัญญาตา การพูดสร้างความรู้สึกรหรือแรงบันดาลใจอย่างต่อเนื่อง (6) ปริสสัญญาตา การมีอิทธิพลและโน้มน้าวใจได้ มีส่วนร่วมของบุคคลากรของสถานศึกษา (7) ปุคคัลลัญญาตา การเปิดโอกาสให้บุคคลากรได้แสดงความคิดเห็นแก้ไขและตัดสินใจร่วมกัน (รตนพร โชติทวีศักดิ์ศรี, พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญญา และระวิง เรืองสังข์, (2567) หลักสัปปริสธรรม 7 ที่ส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) อัมมัญญาตา (รู้จักหลักการที่จะทำให้เกิดผล) 2) อัตถัญญาตา (รู้จักผลที่เกิดขึ้น) 3) อุตตัญญาตา (รู้จักตนเอง) 4) มัตตัญญาตา (รู้จักพอประมาณ) 5) กาลัญญาตา (รู้จักกาลเวลาอันเหมาะสม) 6) ปริสสัญญาตา (รู้จักวิเคราะห์ ชุมชน) 7) ปุคคัลลัญญาตา (รู้จักวิเคราะห์บุคคล) (ชนากร ศาสตร์สกุล, บุญเชิด ชำนิศาสตร์ และพระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวาทโน, 2567) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีได้เป็นอย่างดี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการบริหารนักเรียนพระปริยัติธรรมทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี นักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงแนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีโดยบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เพราะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีนี้เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณรและประชาชนผู้สนใจทั่วไปให้เข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางการศึกษาแก่สำนักเรียนอื่นๆ ปฏิบัติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเป็นการแบบผสมวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ พระโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 96 รูป ผู้วิจัยเลือกประชากรทั้งหมดในการเก็บข้อมูลการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ได้แก่ เจ้าสำนักเรียน พระอาจารย์ผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 7 รูป
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี วารสาร ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม 2) กำหนดนิยามปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยอาศัยฐานทฤษฎีและงานวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาและเนื้อหารายข้อจากนั้นนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต้องการวิจัย (Item-Objective Congruence Index IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 5) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย (Try Out) จำนวน 30 ชุด เพื่อค่า Cronbach's Alpha ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.765 6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากกรรมการที่ปรึกษาแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพระในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาทางโลก ระดับการศึกษาทางธรรม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

พระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 3 ด้าน ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีประเด็นคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะวิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี โดยบูรณาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาและการอ้างอิงคำพูดบุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม 5 ด้าน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ รายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมีน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 ด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ด้านการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ตามลำดับดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม

สภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี		N = 96 รูป			
		μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1.	การบริหารหลักสูตร	4.06	0.57	มาก	3
2.	การเรียนการสอน	4.02	0.56	มาก	4
3.	สื่อการเรียนการสอน	4.19	0.64	มาก	1
4.	กิจกรรมการเรียนการสอน	4.07	0.59	มาก	2
5.	การวัดผลและประเมินผล	3.13	0.34	มาก	5
ภาพรวม		3.79	0.45	มาก	

2. วิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการเรียนการสอน มีสภาพความคิดเห็นที่ต้องให้ความสำคัญ เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลตามความมุ่งหมายของการเรียน การใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัด

ที่หลากหลายในการเรียนการสอนของ สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เป็นสิ่งสำคัญในการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการวัดผลและประเมินผล ได้แก่ 1) สำนักเรียนมีกระบวนการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดที่หลากหลาย การวัดผลและประเมินผลตาม มีวิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักสัปตปริยัติธรรม 7 สำนักเรียนมีกระบวนการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล ไม่เพียงช่วยให้เกณฑ์มีความเหมาะสมและยุติธรรม แต่ยังสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในผลลัพธ์การศึกษา และทำให้เกิดความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้การบริหารด้านนี้มีความโปร่งใส ยุติธรรม และมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 2) บุคลากรในสำนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผลของสำนักเรียน การวัดผลและประเมินผลตาม มีวิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักสัปตปริยัติธรรม 7 สำนักเรียนมีกระบวนการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล ไม่เพียงช่วยให้เกณฑ์มีความเหมาะสมและยุติธรรม แต่ยังสร้างความรับผิดชอบร่วมกันในผลลัพธ์การศึกษา และทำให้เกิดความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้การบริหารด้านนี้มีความโปร่งใส ยุติธรรม และมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

2.2 ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ 1) สำนักเรียนมีการให้กำลังใจ ความเอาใจใส่ และความรักแก่ผู้เรียน วิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสัปตปริยัติธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การจัดการเรียนการสอนตาม จะช่วยสร้างความสมดุลและประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนและตารางสอนล่วงหน้าจะช่วยให้สำนักเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ สร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนและนักเรียน และส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความเข้าใจในธรรมะอย่างลึกซึ้งและนำไปปฏิบัติได้จริง 2) สำนักเรียนมีการจัดทำแผนการสอน ควรการจัดทำแผนการสอนและตารางสอนก่อนเปิดภาคเรียนวิธีการการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสัปตปริยัติธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี การจัดการเรียนการสอนตาม จะช่วยสร้างความสมดุลและประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนและตารางสอนล่วงหน้าจะช่วยให้สำนักเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ สร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนและนักเรียน และส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความเข้าใจในธรรมะอย่างลึกซึ้งและนำไปปฏิบัติได้จริง

3. แนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสัปตปริยัติธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สรุปจากเนื้อหาการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร แนวทางการบริหาร จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา พัฒนาหลักสูตรบาลีที่เน้นทั้งความรู้ด้านบาลีไวยากรณ์ การแปล และอรรถกถา โดยสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของพระพุทธศาสนา กำหนดเป้าหมายชัดเจน ตั้งเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถสอบผ่านบาลีสณามหลวงในระดับต่าง ๆ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จัดทำคู่มือและแผนการเรียน ให้ครูและนักเรียนมีแผนการเรียนที่ชัดเจน โดยกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา

3.2. ด้านการเรียนการสอน แนวทางการบริหาร เน้นการสอนที่ปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ครูผู้สอนต้องรู้จักความสามารถของนักเรียน เพื่อปรับระดับความยากง่ายของบทเรียน ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เช่น หนังสือใบลาน ไวยากรณ์ คำศัพท์ สื่อออนไลน์ และการบรรยายเชิงปฏิบัติ ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนฝึกแปลบาลีและอภิปรายเนื้อหาในกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์

3.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน แนวทางการบริหาร ควรพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา สื่อสำหรับบาลีไวยากรณ์ จัดทำ แผนภาพ หรือ ตารางสรุปกฎไวยากรณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ใช้คู่มือคำศัพท์บาลี และแบบฝึกหัดทบทวน การใช้เทคโนโลยีเสริมการเรียนการสอน จัดหาสื่อดิจิทัลและออนไลน์ ใช้โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนบาลี เช่น พจนานุกรมบาลีออนไลน์ จัดทำสื่อวิดีโอหรือไฟล์เสียงสำหรับสอนบาลีไวยากรณ์ เพื่อให้นักเรียนสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง พัฒนาระบบการเรียนแบบออนไลน์

3.4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการบริหาร สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน และจัดกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือในชั้นเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เช่น การปฏิบัติธรรม การสวดมนต์ และการสันทนาธรรม เพื่อเสริมสร้างสมาธิและจิตใจที่มั่นคง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา ผสมผสานการเรียนบาลีกับการฝึกฝนคุณธรรมในชีวิตประจำวัน

3.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล แนวทางการบริหาร กำหนดเกณฑ์การวัดผลอย่างโปร่งใส ใช้เกณฑ์ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับระดับของนักเรียน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การประเมินพฤติกรรม และการทดสอบทักษะการแปลบาลี ติดตามผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พร้อมทั้งปรับปรุงการสอนตามความต้องการ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัยสำคัญที่นำผลมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาพรวม 5 ด้าน จากผลการวิจัยสภาพการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก รายด้านทุกด้านอยู่ในอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และรายด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเมธี อริยวโร (พิมพ์สระเกษ) (2565) ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 โดยภาพรวมการบริหารงานบุคคลนั้น ควรมีการจัดประชุมประจำเดือน เพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินงานตามหน้าที่ของตนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดปัญหาน้อยที่สุด รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การพัฒนาการบริหารงบประมาณนั้น ควรให้มีความเพียงพอ ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ควรมีการจัดบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณ ลงรายละเอียดของงบประมาณในส่วนต่างๆ อย่างชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดกับโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนอย่างจริงจัง การบริหารวัสดุ

อุปกรณ์นั้น ควรมีการสนับสนุนโรงเรียนที่ยังไม่มีวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้มีความพร้อมในด้านนี้ เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้น่าเรียน ที่สำคัญเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่ครูบาอาจารย์และนักเรียนให้เข้ากับยุคสมัย การบริหารการจัดการนั้นถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ฉะนั้นการบริหารโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีการจัดวางแผนการบริหาร ประเมินผล ติดตาม กำหนดกิจกรรม เพื่อดำเนินงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาวิธีการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ สำนักเรียนมีกระบวนการใช้เครื่องมือหรือวิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผล ทำให้เกิดความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในกระบวนการเรียนการสอนจะช่วยให้การบริหารด้านนี้มีความโปร่งใส ยุติธรรม และมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมีการให้กำลังใจ ความเอาใจใส่ และความรักแก่ผู้เรียน การจัดทำแผนการสอนและตารางสอนล่วงหน้าจะช่วยให้สำนักเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบ สร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนและนักเรียน และส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความเข้าใจในธรรมะอย่างลึกซึ้งและนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหารุ่งอรุณ อรุณโชติ (วงศ์พิทักษ์) (2561) ที่พบว่า แนวทางการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ แนวทางในการส่งเสริมการบริหารวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารควรกำหนดกิจกรรมเสริมประสิทธิภาพการสอน จัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบ และจัดและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการบริหารบุคคล แนวทางในการส่งเสริมการบริหารบุคคล ได้แก่ ควรการประเมินการสอนก่อนและหลังสอนสม่ำเสมอ ควรมีการนำผลการประเมิน แจ้งให้ครูผู้สอนทราบ และควรส่งเสริมครูผู้สอนให้มีประสบการณ์ในวิชาที่สอนให้มากขึ้น 3) ด้านการบริหารสภาพแวดล้อม แนวทางในการส่งเสริมการบริหารสภาพแวดล้อม ได้แก่ ผู้บริหารควรใส่ใจในการดูแลอาคารสถานที่สม่ำเสมอ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อยู่ร่วมกันในชั้นเรียน และส่งเสริมให้ครูบูรณาการองค์ความรู้ให้เข้ากับบรรยากาศในชั้นเรียน 4) ด้านการบริหารงบประมาณ แนวทางในการส่งเสริมการบริหารงบประมาณ ได้แก่ ควรจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างเป็นระบบ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน และ จัดหางบประมาณที่จะได้รับให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการใช้จ่ายของโรงเรียนเพื่อให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการ

3. การนำเสนอแนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย (1) การจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา พัฒนาหลักสูตรบาลีที่เน้นทั้งความรู้ด้านบาลีไวยากรณ์ การแปล และอรรถกถา มีเป้าหมายการศึกษาของพระพุทธศาสนา กำหนดเป้าหมายชัดเจน ตั้งเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถสอบผ่านบาลีสนาทในหลวงในระดับต่างๆ (2) การสอนที่ปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ผู้สอนต้องรู้จักความสามารถของนักเรียน (3) การจัดทำแผนภาพ หรือตารางสรุปกฎไวยากรณ์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น การใช้คู่มือคำศัพท์บาลีและแบบฝึกหัดทบทวน การใช้เทคโนโลยีเสริมการเรียนการสอน จัดหาสื่อดิจิทัลและออนไลน์ (4) ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน (5) ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย และการทดสอบทักษะการแปลบาลี พร้อมติดตามผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับการวิจัยของพระครูโกศลธรรมานุสิฐ (ประสิทธิ์ อโศก/มกรางกูร) (2560) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 14 ประกอบด้วย

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ ใฝ่ใจจัดทำแผนพัฒนางานด้านวิชาการ จัดครูสอน และตารางเรียน หมั่นส่งเสริมให้ครูสอนผลิตสื่อการสอนให้ เข้าใจง่ายขึ้น เอาจิตฝึกฝั ตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอนเป็นประจำ ใคร่ครวญ ตรวจสอบ และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ คือ มีความต้องการที่จะสำรวจค่าใช้จ่าย วางแผนการหางบประมาณประจำปี เพียรสรรหาแหล่งงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงาน ใส่ใจจัดสรรงบประมาณอย่างทั่วถึง ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ตรวจสอบบัญชีสรุปรายรับรายจ่ายงบประมาณการศึกษาประจำปี 3) ด้านการบริหารงานบุคคล คือ ตั้งใจที่จะสรรหาคัดเลือกแต่งตั้งครูสอน หมั่นให้กำลังใจ พัฒนาครูผู้สอน และนักเรียน เอาใจใส่กำกับ และติดตามผลการสอนของครูผู้สอน พิจารณากำหนดค่าตอบแทน และสร้างแรงจูงใจเพื่อรักษาไว้ซึ่งบุคลากร 4) ด้านการบริหารทั่วไป คือ มีใจรักในการวางแผนบริหารงาน ออกแบบระบบงานธุรการ หมั่นดูแลสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และอุปกรณ์ทางการศึกษาให้พร้อมใช้งาน ไตร่ตรองหาวิธีพัฒนาเครือข่ายข้อมูล ประชาสัมพันธ์งาน การศึกษา พิจารณากำหนดทิศทางการบริหาร และพัฒนาสำนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ แนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เป็นแนวทางที่ยึดคุณธรรมและความ เป็นระบบ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและสร้างความยั่งยืนให้กับสำนักเรียนในพื้นที่บางบัวทอง ทั้งในด้าน การศึกษาและการสนับสนุนจากชุมชน.สรุปดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย มีอธิบายได้ดังนี้

แนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีโดยใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นแนวทาง เป็นการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นการสร้างแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับคุณธรรมหลักทาง พระพุทธศาสนา เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและการเรียนการสอนในสำนักเรียนพระปริยัติธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี หลักการและความสำคัญ สำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีมีบทบาทสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนาและพัฒนาคุณธรรมในชุมชน การบริหารสำนักเรียน ตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ช่วยเสริมสร้างกระบวนการบริหารที่ยั่งยืน โดยยึดหลักคุณธรรม ความเป็นระเบียบ และการพัฒนาความสัมพันธ์ในหมู่คณะแนวทางการบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ได้แก่

1. ฉัมมัญญตา (รู้เหตุ) ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร เช่น เป้าหมายของการเรียนบาลี ความต้องการของพระภิกษุและสามเณร กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่
2. อตถัญญตา (รู้ผล) วางแผนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ ประเมินผล การเรียนของพระภิกษุและสามเณรอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอน
3. อตตัญญตา (รู้ตน) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของคณะสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเมิน ตนเองของผู้บริหารและบุคลากรในสำนักเรียนเพื่อหาจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา
4. มัตตัญญตา (รู้ประมาณ) จัดสรรทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากร และเวลา ให้เหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนการสอนคำนึงถึงขีดความสามารถของผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้การจัดการไม่เป็นภาระ เกินไป
5. กาลัญญตา (รู้กาล) วางแผนการดำเนินกิจกรรมและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับฤดูกาล และบริบทในท้องถิ่นบริหารเวลาสำหรับกิจกรรมธรรมะและกิจกรรมชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
6. ปริสสัญญตา (รู้ชุมชน) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ชาวบ้าน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสำนักเรียน
7. ปุคคลัญญตา (รู้บุคคล) เลือกบุคลากรที่มีความสามารถและคุณธรรมเหมาะสมสำหรับงานใน สำนักเรียนสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสด้านความรู้และศักยภาพการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 การนำองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตาม หลักสัปปุริสธรรม 7 ของสำนักเรียนอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
 - 1.2 ควรมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การบริหารจัดการ และคุณภาพชีวิต ของพระภิกษุสามเณร รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้สำนักเรียนมี บทบาทสำคัญในการธำรงและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาบาลีไวยากรณ์ให้มีความ ทันสมัยและตามทันโลกปัจจุบัน
 - 2.2 สำนักเรียนควรศึกษาผลตรวจ เรง่เฝ้า กระตุ้น และดึงดูดความสนใจรูปแบบการจัดการ

เรียนบาลีไวยากรณ์แบบมุขปาฐะของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ประจำจังหวัดปทุมธานีทั้ง 5 ด้านมา
พัฒนาผู้เรียนและผู้สอน

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนบาลีไวยากรณ์แบบมุขปาฐะ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

2.4 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพื้นฐานด้านการเรียนการสอนบาลีไวยากรณ์ใน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). ข่าววงการศึกษ การจัดการเรียนการสอนในโลกยุคดิจิทัล. แหล่งที่มา
<https://www.moe.go.th/moe/th/news>. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2567.
- ชนากร ศาสตร์สกุล, บุญเชิด ขำนิศาสตร์ และพระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฒโน. (2567). รูปแบบภาวะผู้นำทาง
วิชาการตามหลักสัปปริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, 11(2), 77-93.
- พระกัณฑ์พัฒน์ สุภทโท เจริญจรัสวาสน์. (2561). การใช้วัตรกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้วิชา
พระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูโกศลธรรมานุสิฐ ประสิทธิ์ อโสโก/มกรากร. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของ
สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 14. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปัญญานาถ. (2549). ประวัติความเป็นมาของสำนักเรียนวัดปากน้ำ พุทธศักราช 2549.
กรุงเทพมหานคร: สดาร์กรูป.
- พระมหาเมธี อริยวิสิ (พิมพ์สระเกษ). (2565). รูปแบบการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในเขตการปกครอง คณะสงฆ์ภาค 11. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎี
บัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหารุ่งอรุณ อรุณโชติ (วงศ์พิทักษ์). (2561). แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
บาลี ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- รตนพร โชติทวีศักดิ์ศรี, พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ภูริปัญโญ และระวีง เรืองสังข์. (2567). แนวทางการ
พัฒนาทักษะการสื่อสารตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารบรรณการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 5(3),
108-109.